

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken, Julius 22-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Spanyol Ország.

Azon szerentséltető írások között, mellyek az Orzágnak külömbkülömb részeiről a' Királyhoz érkeznek, azt jegyzik meg az Astorgai Káptalanról, hogy ez 40,000 Reálokkal tökéletesebbitette a' maga jó kívánságait. Gondolják, hogy az Astorgai Káptalan' példáját minden papi gyülekezetek követni fogják.

A' *Madridi* Klastromokat gyakran látogattya a' Király.

A' hadi Minister olyan Királyi végzést hirdettetett - ki Junius 17-dikén, melynek ereje szerint ennekutánna, valamint hajdan volt, megkívántatik, hogy a' ki akár-miféle katona tiszt akar lenni, a' maga nemességit megmútassa.

Frantzia Ország.

Itt következik az a' törvény-projektom, mellyet Minister Abbé *Montesquiou* a' Királytól a' Deputátusok' Kamarájába vitt: —

„*Lajos*, Isten' kegyelméből Frantzia ország' és Navarra' Királya, közönetünket ajánljuk mindeneknek, a' kik ezt olvasák. Minthogy mi a' mi alattvalóinkat bizonyosokká akarjuk annak a' Constitutzió-nak hasznai felől tenni, a' melly just ad nékiek arra, hogy gondolataikat kinyom-tattassák és közönségessé tegyék, ha ma-

gokat azon törvényekhez alkalmaztatták, a' mellyek az ezen szabadsággal való visszaélést megakadályoztatták: első kötelességünknek lenni tartottuk azon törvényt, mellyek a' Constitutzió szerint ezen szabadsággal megégyeznek, minden halasztás nélkül kiadni, mellyek nélküla' Constitutzióban megengedettett jus, erőtelen maradna. Ezen indító okokra nézve, a' mi Tanátsunknak helybehagyásával meghatároztuk és meghatározzuk, rendeltük és rendeljük:

I-ső Titulus, a' könyveknek kiadat-tatásokról: — 1) Minden írást, a' melly nyomtatásban 30 árkusnál több, szabadon és minden előre való megvizsgáltatás vagy *Censura* nélkül, ki lehet adni. — 2) Hasonlóképpen ki lehet adni minden írást, 1-ször, a' mellyek holt vagy idegen nyelven irattattak, 2-szor, a' mellyek Püspöki rendeléseket, Pásztori leveleket, Catechismusokat, 's minden féle könyörgéseket foglalnak magokban, 3-szor, a' pereket illető írásokat, ha valamely Prokátor, ki a' törvényszéknél van szolgálatban, aláírta, 4-szer, az olyan tudományos és tudós társaságoknak írásaikat, mellyeket a' Király állítot-fel vagy esmért-meg. — 3) Az olyan írásokra nézve, mellyek 30 nyomtatott árkusból vagy kevesebből állanak, és a' 2-dik tikkely által kivétetve nintsenek megparantsolhatja, Párisban a' könyv-

kereskedés' fő igazgatója, a' Departamentokban pedig a' Prefektusok, hogy a' kinyomtatás előtt megvizsgálásra által adattassanak. — 4) A' könyvkereskedés' fő igazgatója egy vagy több Censorok által, kiket a' Királytól kineveztetett Censorok közül kell kiválasztani, megvizgáltatya azon írást, a' mellyet maga bekívánt, vagy a' mellyeket hozzá a' Prefektusok beküldöttek. — 5) Ha legalább két Censorok abban egygyeznek-meg, hogy az írásmotkolódó munka, vagy pedig, hogy a' közönséges tsendességet megzavarhattya, vagy hogy a' Constitutziónak 11-dik tikkelyével ellenkezik, avvagy hogy a' jó erköltsöt megsérti: ezen esetekben jussa van a' könyvkereskedés' igazgatójának arra, hogy a' munkának kinyomtatását megtiltsa. — 6) A' két Házaknak (a' Pairek és Deputátusok házaiknak) mindenkorinyittatásokkor formálódjék egy biztosság, a' melly három Pairekből, három Deputátusokból, és három Királyi biztosokból álljon. — 7) A' könyvkereskedés' fő igazgatója tudósítani köteleztetik ezen biztosságot arról, hogy mitsoda könyveknek kinyomtatása tiltatott-meg a' két Házak' utóbbi üléseknek kezdetétől fogva az ő mostani üléseknek kezdetéig, egyszersmind a' Censoroknak vélekédéseiket is beküldvén. — 8) Ha a' biztosság úgy ítéli, hogy a' megtiltatásnak okai nem elégségesek, vagy pedig hogy már nintsenek-meg: ezen esetekben megengedni köteleztetik a' könyvkereskedés' fő igazgatója a' munkának kinyomtatását. — 9) Az újságok és egyéb naponként való (periodicus) írások csak a' Király' meghatalmazásával adattathatnak-ki. — 10) A' könyvírók és nyomtatók kívánhattya, hogy valamelly írás, az ő kiadattatása előtt a' 4-dik tikkelyformálitássai szerént vizgáltassék-meg. Ha megengedtetik a' munka: az-író és nyomtató minden további felelettől szabadok, csak az azáltal megkárosíthatott magános személyekre nézve nem.

II-dik Titulus; a' nyomtatást illető politziáról. — 11) Senki nem lehet könyvnyomtató vagy könyvkereskedő, ha arra a' Királytól engedelmet nem kapott, 's a' hitet le nem tette. — 12) Ez az engelem minden könyvnyomtatótól és könyvkereskedőtől elvétettethetik, ha ítélettétel által meggyőzöttetik a' felől, hogy a' törvények és rendelkezések ellen vétett. — 13) A' zezzug (titkos) könyvnyomtató műhelyek elrontattnak, 's az ő tulajdonossai vagy gondviselőik 10,000 Frank-birsággal 's hat holnapi fogsággal büntettetnek-meg. Titkos nyomtató műhely az, a' melly a' könyvkereskedés' fő igazgatójánál béjelentve nintsen, 's a' melly semmi engedelemlől való bizonytságot nem mütathat. — 14) Egy könyvnyomtató sem nyomtathat-ki valamelly írást, minekelötte bé nem jelentené, hogy ő azt ki akarja nyomtattatni; el sem adhattya vagy valami módon ki nem bocsáthattya, minekelötte a' meghatározott számú exemplárokat, Parisban tudniillik a' könyvkereskedés' fő igazgatói, a' Departamentekben pedig a' Prefektusi, Titoknokhoz bé nem küldi. — 15) Elvétettethetik és letartóztatathatik valamelly munka 1-ször, ha a' nyomtató, bizonytságlevelet nem mütathat az előbbeni tikkelyben meghatározott béjelentésről, és az exemplároknak beküldtetésekről, 2-ször, ha minden exempláron a' nyomtatónak valóságos neve és lakhelye feltétetve nem leszen, 3-ször, ha a' könyvnek foglalattyára nézve az ítéltőszék előtt valami processus leszen. — 16) Ha megmütattatik, hogy a' nyomtató a' béjelentést vagy az exemplároknak beküldését elmúlatta előszször 1000, másodszer 2000 Frank-birságot tartozik fizetni. — 17) Ha nevét és lakhelyét feltenni elmulasztya a' nyomtató, 3000 Frank-birság-fizetéssel büntettetik. A' kire réa bizonyosodik, hogy hamis nevet vagy helyet tett-fel, a' törvényes könyvben meghatározatva lévő fogságon kívül, 6000 Frankot tartozik fizetni. —

18) A' tsak ezen rendelkezésnek általhágásáért elvétetett könyvek a' határozott birságnak lefizettetése után vissza adatnak a' nyomtatónak. — 19) Minden könyvkereskedő, a' kinél a' nyomtatónak neve nélkül nyomtattott könyv találtatik, vagy a' kire reá bizonyosodik, hogy ilyen könyvet eladott vagy kiosztott, 2000 Frankot tartozik fizetni, ha meg nem mütattya, hogy ez a' könyv ennek a' törvénynek kiadattatása előtt nyomtattatott. Ugy tsak 1000 Frankot fizet a' könyvkereskedő, ha a' nyomtatót bejelenti. — 20) A' rendelkezés általhágásának esetei, a' könyvkereskedés Inspectorai és a' Politziai biztosok által készitődő jegyző könyvekből mütattassanak meg. — 21) A' hibázókat a' fő Prokurátor citáltassa a' könyvkereskedés fő igazgatójának feladására 's ezen jegyző könyvnek beküldtetésére, a' jobbitó Politziai ítélőszék' eleiže. — 22) Ezen törvények három esztendő múlva ismét vizgáltassanak meg, 's tétetődjenek rajtok olyan változások, a' millyeneket az addig való tapasztalás mint szükségeseket javasolni fog.

Költ Párisban a' Thüillieriai kastélyban, a' Kegyelem' 1814-dik esztendeje Juliusának 5-dik napján, *Országlásunknak huszadik esztendejében.* —

„Lojos.

„Rég megesmertetett dolog (e'képpen folytattya *Montesquieu* azon beszédet, mellyel a' Deputátusok' Kamarájában ezen törvényzikkelyeket dítserite), hogy tsupán tsak azok az apró irások zavarhattya meg azonnal a' közönséges tsendességet, a' mellyek hamarjában elszélesztethetnek 's kívánatosan olvastatnak. Hogy az ilyen könyveknek, ha veszedelmesek, az írói akkor büntetessenek - meg, midőn már a' veszedelem elbatalmasodott, a' bátorságra nézve nem elégséges. A' mi előadott törvényeink is tsak ezen könyvekre nézve ajánlanak néminémű előre való vigyázást. A' sok árkusbol, t. i. harminctznál többől ál-

ló könyvek szabadon kiadattathatnak; ezektől sem a' Király sem a' nemzet nem félhet, mivelhogy ha szintén talált volna is az író ezekben valamely bűnt tenni, elég idejek lehet még ezután is az ítélőszékeknek, hogy az illyent megbüntessék. Ez a' könyveknek nagyságtól vétetett gondolat nem ügyetlen. Ha a' könyveknek foglalttyokból akarnánk azokrol ítétetet tenni, e'képpen minden könyvet censura alá kellene adni, pedig ez annyi lenne, mint a' szabadságot semmivé tenni. Ezért kerestünk valami külső jelt a' könyv veszedelmes voltának előre való megismerhetésére, 's ezt annak nagyságában találtuk - fel. —

„De azt sem akarja a' törvény tsakugyan, hogy még ezek az apró irások is egyenesen tsak a' Censoroknak szabad akarattyoktól függjenek; erre nevezve mind azoknak írásaik kivétettettek, kiknek esmeretes tulajdonságaik és rangjaik elegendő kezességül szolgálnak. Sőt még ennél is tovább ment a' törvény; minthogy nem egyéb a' cél, hanem tsak hogy az olyan véletlen veszedelmek megelőztessenek, mellyeket különben megakadályoztatni lehetetlen volna: ezért engedtetett meg ezeknek, de tsak ideig való (provisoriai) megtiltattatások. Ez elég a' közönséges tsendességnek fenntartására: tehát 1 g volt ennyire kiterjeszteni a' törvényt. Minden esztendőben kineveztetik a' 3 Pairekből 3 Deputátusokból és 3 Királyi biztosokból álló biztosság. Ez ismét megvizsgálja a' megtiltatott könyvek' megtiltattatásoknak okát; 's ha azt elégégesnek nem találja, vagy ha a' melly könyv eleinten veszedelmesnek lenni láttzott, már most nem veszedelmes, azonnal megengedi ki nyomtattatását. Így, ha a' Censorok igasságtalanságot találtak tenni, az írónak nem sokáig kell várakozni, míg az igasságtalanság megigazittatik. Így a' *censura* ismét *censura* alá megyen, 's a' censorok arra vigyázván, hogy magokat ki ne tegyék,

illendő határok között fogna maradni. Ha olyan időben élénk, a' hol az embereket a' sokáig palléroztatott 's tiszta józan okosság, és nem az indulatok kormányozzák, a' hol a' nemzetnek igaz java a' magános emberek' sokaságának javával magát belsőképpen össze kaptsolta, a' hol a' közönséges rend jól megfundáltatva lévén a' nem bőlts és haszontalan eszelősködésnek megtámadtatásoktól nem félhetne: már ekkor a' nyomtatásbéli határnélkülvaló szabadság sem volna veszedelmes; de mi nem vagyunk még ilyen szerentsések. A' természet a' népek között éppen oly különbözö módon osztotta - ki a' maga ajándékait, mint a' magános emberek között; nekünk olyan képzelődésbéli könnyű mozgást adott, a' mellynek rekesz kívántatik eleibe. Ne irigyeljük egy szomszéd nemzetnek egyéb tekintetbéli elsőbbségét; a' mi tulajdonságaink annyi szerentsére és ditsősségre vezéreltek bennünket, a' mennyivel megelégedhetünk; ezeknek köszönhetjük ízlés (gustus) béli finumságunkat, 's azt az erkölcsi nagy érzékenységet, melly az illendőségnek tsak legkissebb eránta való elmúlasztása által is megbántatik, s. a. t.

Nagy Britannia.

Parlamentomi tanátskozások. — Ezek néhány napoktól fogva, némelly apróbb tárgyakat kivéven, többire mind tsak a' Párisban köttetett békességet illették. — A' felső házban Jun. 27-dikén tsak előreválóképpen tudakozódott Lord Grey a' kötésnek azon két pontjairól, mellyek között az egygyik Olasz országot, a' másik a' Warschaui Hertzegséget illető: — „Hogy kell, úgy mond, a' 6-dik tikkelyben ezen kifejezéseket: *Olasz ország, az Ausztriához visszatérő tartományokon kívül független Statusokból fog állani, Siciliára nézve érteni? úgy-e, hogy Sicilia ennekutánna egy, Napolytól egészen el-*

vált, magában fennálló Státust teszen? vagy pedig, hogy a' kettő ismét öszszetsatoltatván egygyütt fognak egy Fejedelmi Státust formálni?“ — Másodszor azt kívánta Lord Grey tudni, hogy miképpen kelljen a' Frantzia országot és Orosz birodalmat különösön illető tikkelyben ezeket érteni: *Biztosság neveztetik - ki a' két Hatalmasság' részéről, hogy a' Warschaui Hertzegségre nézve kiegyenesítéseket tegyenek?* — „Ha, úgy mond Grey, ezen a' kiegyengetésen, a' tartománynak *kiegyengetését* értjük, úgy ennek a' szerentsétlen országnak állapotja előbb meghatározott volna, hogy sem Európának közönséges ügye a' *Congressuson* fontolás alá vétődne, 's a' többi.“

„A' Minister *Liverpool* felelete ezen két tárgyra nézve röviden e' volt: — „A' mi Olasz országot illeti, a' Kötésben semmi olyan határozás nintsen tételve, a' melly megakadályoztathatná azt, hogy *Nápoly és Sicilia* ismét öszszetsatoltassanak, ha a' *Congressus* szükségesnek fogja tartani. — „A' mi pedig a' *Warschaui Hertzegséget* illeti, itt a' Biztosságnak kineveztetése tsak magános és pénzbéli környűállásoknak eligazittatását tárgyazza; ezen Hertzegség' jövendőbéli sorsának végső meghatározatása is a' *Congressusra* tartott fenn. —

Azután a' *Gloucesteri és Sussexi Hertzegektől* és sok Lordoktól a' Kötésnek azon tikkelyére nézve érkeztek esedező levelek a' felső ház' eleibe, a' melly tikkelyben megengedettett, hogy Frantzia ország még öt esztendeig folytathassa a' Szeretsenvásárt: — „Egész Anglia gyászba borúlt (így beszéllett Lord *Grenville*) midőn a' Kötésnek ezen tikkelye értésire esett, végződését nem láthatván annak a' kereskedésnek, a' melly minden igazságnak, erköltsnek és vallásnak princípiumait egy formán megbántja, holott tsak a' minap kérte a' Parlamentom a' Re-

gens Princzet egy esedező írás által, hogy arra fordítsa a' külső Hatalmasságokkal való minden alkudozásokban a' maga iparkodását, hogy ezt az embervásárt ezek is töröljék - el, és erről a' Princz is ígéretet tett a' Parlamentumnak. Most vehette volna Anglia erre leg könnyebben a' Frantzia országlószéket. Ez által semmi igazságtalanságot nem kívántak volna tölle Ministereink, s. a. t."

Lord *Liverpool* tagadta azt a' feltételt, hogy Angliának jussa lett volna arra kényszeríteni Frantzia országot, hogy ezen embervásárt, akármelley igazságtalan legyen is az, egyszeribe törölje - el. Nagyon hamis feltétel az, hogy egy nemzet a' másik ellen hadat kezdhesse vagy folytathasson azért, hogy ezt valamelly erköltsi kötelességre kényszerítse, bár melly mi nagyon megégygyezzék is ez az igazsággal. Mi lenne Európából, ha egygyik nemzet a' másikat megtámadhatná, példának okáért azért, hogy az *inquisittót*, vagy valamely más egyéb erköltsi igazságtalanságot el nem töröl, s. a. t."

Végezetre feltételetett Jun. 28-dikán a' felső házban a' megköszönést illető közönséges projektom, azért, hogy a' Régens Princz a' Fr. országgal való békességkötést a' Parlamentum eleibe terjesztette. Ekkor ismét fontos beszédek tartattak. Lord *Grenville* így beszéllett: —

„Ó, az egy szeretsenvásárt kivévén, szívesen megegygyez minden tekintetben a' megköszönő írásban. Különösen tettzenek néki ezen írásban az Anglus nemzetnek 20 esztendőktől fogva tett áldozatait illető kifejezések. A' visszaadások' dolgában is egészszen megegygyez a' Ministerekkel a' közönséges békességnek megszerztethetésére nézve. Anglia minden tekintetben nem is egyébképpen tarthatta volna - meg a' vissza adott koloniákat, hanem csak mint a' békességért szolgáló zálogokat: de az előbbeni országlás alatt még

ilyen áron sem vásárolhattuk volna - meg a' békességet; ez az országragadozó országlószék csak a' katonai erőhöz támasztotta magát, mellyet csak az idegen Statusokban való meg nem szűnő ragadozás által tarhattott - fenn. Az isten' keze háritotta - el végtére a' bekességnek ezen akadályát. A' visszatételetett Fr. Monárchának jó indulattya minnyájunk előtt esmeretes, s. a. t. Csak állandóságot nem látok, úgy mond, eleget ezen kötésben. Német országra, Olasz országra, 's *Hollandiára* nézve pedig, a' melly utolsót már most mint Nagy Britanniának részét úgy tarthattuk, még semmi bizonyos végzés nints tétetve. Hollandia olly gyenge állapotban hagyatott, hogy Fr. ország ellen nem egy hadakozást, de csak egy első megtámadtatást is ki nem álhatna. Eddig is örökké azért kívántuk, hogy Fr. ország és Hollandia közt egy olly tartomán találtassék, a' melly valamelly nagy Hatalmassághoz tartozván, ennek segedelmével védelmezhesse leg alább addig magát, míg mi segítségire érkezhettünk. Tehát ismét az előlbeni Systemára kell vissza térnünk. Belgiumot Austriának, vagy valamelly más Hatalmasságnak kell adnunk, avvagy végre Hollandiát magát kell jobban megerősítenünk. A' mi Fr. országnak nevedését illeti, ez ugyan csak határegyenesülésnek tartatik: de *Savoya* felől csakugyan több ez a' határegyenesülésnél; jó darab tartomány ez, és jó katonai állás, a' mellynek elvesztéséért nyilvánóságosan panaszkodik a' *Sárdinai* Király s. a. t."

Minister Lord *Liverpool* e'képpen mentette a' békességkötést a' *Grenville* ellenvetései ellen: —

„Ezen kötésre nézve, úgy mond, vagy egyszeribe Congressust kellett volna csinálnunk, vagy Frantzia országgal előre való kötésre lépnünk. Az első igen sokáig tartott volna a' sokféle tárgyra nézve, 's a' Szövetséges seregeknek a' Frantzia határok-
nak megállittatásokig ott kellett volna ma-

radniok, hogy az ő győzedelmeskedéseknek emlékezete által a' Frantziának elnéjeken uralkodjanak. Pedig más részről nem lett volna a' környülállásokkal megegyező az, hogy ezek a' seregek igen sokáig ott maradjanak. Ezért kötötték meg a' békesség Frantzia országgal előre, és halasztatott egyéb pontoknak eligazíttatása egy Congressusra. Egyéberánt a' mi Fr. országot illeti, úgy ítélték a' Szövetséges Fejedelmek, hogy az ezzel való békesség sem bizonyos sem állandó nem lehet külföldben, hanemha ezen ország tisztességes és független állapotban tartatik-meg. A' Frantzia országgal való békességnek fundamentuma a' *Bourbonoknak* és az 1792-dik esztendőbeli határoknak helyreállíttatása, ambátor ezen utolsók egy kevés kiterjedést kaptak is. Azonközben ha azokat az országfoglalásokat meggondoljuk, mellyeket a' Frantziák az őket elevenítő katonalelék által tettek vala, 's azt a' felemelkedést megtekintjük, a' melly illy sok fényes győzedelmeskedések után az ő elméjeket bírja, tsudálkozhatunk-e azon, ha Fr. ország neminemű nevedést kívánt és nyert? Az ő minden nevedése, kivévén *Szavoya* felől, tsak határegyenesítésekben és a' közösülésbéli könnyebbségekben áll. Minden nevedése ki nem pótolja azon emberekből álló vesztését, mellyek ezen hadakozás miatt oda lettek. Ezen hadakozás által minden Frantzia koloniák Anglus kézre jutottak vala, de mind megtartani őket sem igazság sem okosság nem lett volna; jobb és tisztességesebb dolog volt azokat a' közönséges megegyezésnek mérőserpenyőjébe tenni; a' *colonialis* kereskedésbéli *monopolium* gyengítette volna inkább mint nevelte volna Angliának

hatalmát. Mindazonáltal a' visszahadásban is olly mértéket tartott Anglia, hogy a' haszon minden esetben az ő részin van; ha a' szükség kívánnya Fr. országnak plantartományait megtámadhattya, kereskedésit elronthattya. Napkeleti Indiában visszaadtuk a' Frantzia kereskedő piatzokat, de megtartottuk *Ile-de-France* szigetét; valamint a' Középtenger' kúlsát *Máltát* is meg: *Tabagot* pedig, a' hol tsupa Anglusok a' kereskedők, vissza vettük. A' mi *Belgiumot* és *Hollandiát* illeti, ő, úgy mond, ezen tekintetben éppen úgy ítélt, mint az előtte való orátor. A' Congressuson remélhetőképpen minden Hatalmasság javának állapottya oda tetetik vissza, a' hol a' hadakozás előtt volt. Európa soha sem volt szerentséssébb, mint a' maga 1688-béli revoluziójától fogva az 1789-dikbéli Fr. revoluzióig; és ha éppen mindent vissza nem lehet is az akkori állapotra vinni, közelíteni kell hozzá a' lehetőségig. A' mi végezetre Angliát illeti, ő egészszen elérte célját a' hadakozásnak. Ő azért hadakozott, *először*, hogy *Hollandiát* mint szövetségesét védelmezze, 's *Hollandia* az *Orániai házzal* egyetemben helyreállíttatott — *másodszor*, hogy az egyenlőség mértékét, mellyet Fr. országnak hódoltatásai elrontottak vala, 's a' melynek helyreállíttatása tsak a' *Bourboni* háznak visszahátéttetése által eshetett-meg, megtsinálja, 's ez is véghez ment. Soha nem világolt Anglia fényesebben, mint most." — A' Régens Princzhez intéztetendő megköszönő irás egyenlő akarattal meghatározatott.

~~~~~

Lord *Wellington* a' Frantzia udvarhoz rendeltetett Követnek.

Julius 20-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 243 2/3 forintot Váltó-zédulában.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 6.

A' Magyar Kurir 7-dik darabjához.

Nagy Britanniának folytatása.

Lord *Castlereagh* ilyen projektumot tett Jul. 4 dikén az alsó házban: Minthogy a' Régens Hertzegné és a' férje már több esztendőktől fogva egymástól elválva élnek, melynek okát a' Parlamentomnak vizsgálai nem illendő: tsakugyan azt lehet ennek igazságszeretetétől várni, hogy ezen K. Hertzegaszszonynak tisztességes háztartásáról mind addig gondolkozni fog, míg ez a' megkülönböztetés' állapotja tart. Rangjához illő háztartásra esztendőnként 50,000 fontot (valami 550,000 forintot) prójektált Lord *Castlereagh*, 's ezen summát a' Parlamentum leg kissebb ellenvetés nélkül meghatározta. Ez éppen akkora summa, mint a' mennyit a' Princz'halála után mint özvegynek kelene kapni a' Hertzegaszszonynak.

Jul. 5-dikén egy levél érkezett ezen Hertzegenétől az alsó házhoz, melyben megköszöni ezen háznak eránta való bőkezű gondoskodását, de kéri egyszersmind, hogy az 50 ezeret szállítsa - le 35 ezerre, a' melly tökéletesen elég az ő tisztességes háztartására. — (Eleinten, a' Princztől való megkülönböztetése után egy darabig 17 ezer fontot: de már most több esztendőktől fogva tsak 12 ezeret kapott a' K. Hertzegaszszony, mellyért nem régen hevesen kibotsátkoztak volt az Alsó Háznak némely tagjai a' Ministerek ellen).

A' *Londoni* újságok szerént oda akarja hagyni Angliát ez a' Hertzegaszszony, és másutt akar megtelepedni. Azt is ezen újságok beszélnek, hogy Jul. 7 dikén a' Sz. Pál templomában a' békességért tartatott hálaadó isteni tiszteleten a' Kir. Hertzegné is

meg akarván jelenni, 's a' Lincoln Püspökhöz írván, hogy a' maga és kísérei számára tartsanak székeket készen, a' nevezett Püspök sokáig nem tudta mit tsináljon 's hosszas tanátskozás után végezetre nem is telyesítette a' Hertzegné kívánságát.

Az ezen Hertzegaszszony' leánya az Angliai Koronaörökös, és a' Hollandiai örökös Princz között való házasságnak félbeszakadása nem kevés megilletődést okozott Angliában. Az újságok szerént egy levelet írt ezen ifiú Hertzegaszszony Lord *Liverpool* Ministerhez, melyben említi, hogy melly igen irtódzék a' maga anyja mellől annak kedvetlen környűllállásai között eltávozni, a' kinek igen megkívántatik, hogy édes leányától vigasztaltassék. Ide járul továbbá, írja a' Hertzegaszszony, hogy még eddig annyi szabadsága sem volt, hogy tulajdon hazáját Angliát láthatta 's azon népet megismerhette volna, a' melly eránt valaha igen fontos kötelességekkel fog tartozni. Hasonló értelmű 's igen nyájas levelet írt a' Hertzegné az Orániai Princzhez is, bizonyossá tévén, hogy telyességgel nem valami személyes okokra nézve határozta magát arra, hogy ne mennyen hozzá. — A' *Londoni Kurir* azonközben elene mond mind ezeknek az erősítéseknek, egyebek között avvagy tsak ezért is nem adhatván nékiek hitelt, hogy ha a' K. Hertzegaszszony a' maga anyja mellett való maradásnak szükséges voltát hozná elő mint akadályt, így az attyát a' Régens Princzet vádolná, a' mit fel nem lehet tenni. Így ítélt ez az újság arról az okrol is, hogy azért nem távozhatna - el a'

Hertzegaszszony Angliából, hogy abban utazni, 's a néppel esmérkedni kíván.

Ma vett újságaink ezek.

Német ország. — Az Orosz Császár *Darmstadt* felől jöven, Jul. 13-dikán a *Ménusi Frankfurtra* érkezett, a' honnét 14-dikben reggel megindulván, útját *Lipsián*, az *Oderai Frankfurton*, és *Kownón* által egyenesen *Petersburg* felé vette. Tsak *Weimarba* a' testvér hűgánál állapodott-meg kevés ideig. *Berlinbe* nem ment. — (A' Prussus Király 8-dikban reggel hagyta oda *Párist*. Utját *Neufchatel* felé vette) —

Spanyol ország. — A' *Párisi* és *Londoni* levelek az embereknek fogdosztatásokat 's egyéb keménységeket illető tudósításokkal vannak tele, a' melly eszközök külömbkülömbféle zendüléseket és meghasonlásokat okoztak Spanyol országban. Még Generális *Elío* is, ki első volt azok közt, kik a' Királynak *Valenciában* a' magok szolgálattyaikat ajánlották, tömlötzbe záratott azólta, és sokak, a' kik eleinten az ifjú Király' bizodalmat bírták, letették hivataljokat. Mondják, hogy olly mértékre hágott volna a' békételesség és zengés, hogy Jul. 12-dikére virradó éjjel a' maga residentziáját is oda hagyni szükségesnek tartotta a' Király, melynek azonközben semmi további következése nem lett, és a' nyughatatlanság' gerjesztői hamar megzaboláztattak. Az Anglus levelek tele vannak legkeserveesebb és igen hathatós eszmélődésekkel ezen történetekre és környúlállásokra nézve.

Elba, Jun. 20-dikán. — „A' Császár folytában egészséges és vidám; még eddig *Portoferrajoban* egy kisdud házban lakott: hanem most épített a' városon kívül egy nagy kastélyt. Szüntelen foglalatoskodik a' Felsége vagy a' kabinéthan vagy a' közönséges építéseknel, mellyeket rendelt. Olasz országból sok híres művészembereket hívát magához.“

Eladó Selyem-birkák.

Királyi Hertzegi Óvári Urodalom részéről (Mosony körül) jelentetik, hogy az oda-való, mind gyapja tömötségéről, mind egészséges voltjáról jeles, és legfinomabb minéműségű selyembirka nyájából esztendőnként nevezetes számmal fog eladandó lenni.

E' folyó esztendőben eladásra ki vagynak jelelve

4000 darab annya juh.
800 — kos
800 — örü.

A' kiknek a' vételre kedvek tartandja f. e. 15. Juliustól fogva Augustus végéig (a' midőn az eladásnak vége leend) a' birkákat naponként meg szemlélhetik, magokat ez eránt az Uradalmi Praefectoratusnál jelenthetik, ott az ár és egyéb fel tételek eránt értekezhetnek, és az anya juhokból 's örükből 10-től egész 100 vagy több darabig álló farkánként, kosokból pedig önnön kények szeréut a' mennyit akarnak, vehetnek. Költ Magyar Óvárrott 1814-diki Julius 3 dikán.

Juh-Licitatió.

A' Cs. K. Patrimonialis és Familiai jószágok' fő igazgatói Hivatala *Holitschon* a' folyó esztendő Augustusának 22-dik és 23-dik napjain, feles számú *eredeti Spanyol mag-kosokat*, 's néhány száz, egy és két esztendő, magzásra alkalmas, legfinomabb eredeti Spanyol kosoktól és anya juhoktól származott kosokat, továbbá valami három ezer darab, 's a' fajzásra egészen alkalmas anyajuhokat fog közönséges kótyavetye által egyszeriben való kész fizetésért eladattatni.

A' kótyavetye tartatik a' nevezett napokon délelőtti 9 órakor a' *Holitschi Cs. K. múlató kastélyban*. Béts Julius 8-dikán, 1814.